

گزارش نهایی انجام برخی از اقدامات اولویت دار

برنامه مدیریت جامع زیربار

با مشارکت دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران و
اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان و انجمن
سبز چیا مریوان

نگارش :

سید سیوان امینی

پاییز ۹۵

تالابها برای آینده ما و معیشت ما پدیدار

f

صفحه	فهرست مطالب
۶.....	پروژه اول: تهیه و تدوین برنامه مدیریت جامع قایقرانی.....
۷.....	فصل اول: کلیات
۸.....	مقدمه و ضرورت انجام طرح
۹.....	فرضیات تحقیق

۹.....	هدف کلی
۹.....	اهداف عملیاتی
۱۰.....	فصل دوم معرفی پروژه
۱۱.....	شرح مختصری درباره چگونگی طرح
۱۲.....	شرح چگونگی انجام فاز سوم اجرایی طرح
۱۵.....	خروجی نشست، کارگاه و آیتم های فاز سوم پروژه:
۱۹.....	پروژه دوم: احداث و نصب آگهی نما (بیلبرد) جهت آموزش های لازم در زمینه سلامت تالاب زیربار
۲۰.....	فصل اول: کلیات
۲۱.....	مقدمه و ضرورت انجام طرح
۲۲.....	فرضیات تحقیق
۲۲.....	هدف کلی
۲۲.....	اهداف عملیاتی
۲۳.....	فصل دوم: معرفی پروژه، احداث و نصب آگهی نما (بیلبرد)
۲۴.....	شرح مختصری درباره چگونگی طرح
۲۵.....	شرح چگونگی انجام فاز سوم اجرایی طرح
۲۶.....	ساخت و نصب سازه ها
۲۶.....	نصب بیلبرد و و بنرهای مربوطه
۲۶.....	تحلیل نقطه قرارگیری و اهمیت موضوعی مناسب با نقطه
۲۶.....	تعیین اهمیت های اولویتی بنر با توجه به شرایط زمانی و مکانی
۲۷.....	تحلیل شرایط فرهنگی و اجتماعی غالب افراد تردد کننده از کنار بیلبرد
۲۷.....	طراحی چاپ و نصب پوسترها
۲۹.....	پروژه سوم: مرکز بازدیدکنندگان
۳۰.....	فصل اول: کلیات
۳۱.....	مقدمه و ضرورت انجام طرح
۳۱.....	فرضیات تحقیق
۳۲.....	هدف کلی
۳۲.....	اهداف عملیاتی
۳۳.....	فصل دوم: معرفی پروژه
۳۴.....	شرح مختصری درباره چگونگی طرح
۳۵.....	آماده کردن جزئیات لازم برای شروع به کار برای فصل بهار و تابستان
۳۵.....	طراحی داخلی محیط و فضای مکان
۳۶.....	وسایل مورد نیاز برای آگاهی بخشی، ارائه برگه ها و آموزش مسائل زیست محیطی مثل بروشور، پوستر

تعیین افراد واجد شرایط برای فعالیت در محل	۳۶
برگزاری نمایشگاه عکس در مناسبت های زیست محیطی	۳۷

فهرست جداول

جدول ۱-۱. فاز سوم اجرای گام های تهیه و تدوین برنامه مدیریت جامع قایق رانی در دریاچه زریبار / زریوار	۱۲
جدول ۲-۲. فاز سوم اجرای گام های احداث و نصب آگهی نما (بیلپورد) در تالاب زریبار / زریوار	۲۵
جدول ۳-۱. فاز سوم اجرای گام های احداث مرکز بازدیدکنندگان در تالاب زریبار / زریوار	۳۵

فهرست اشکال

شکل ۱-۱- تصاویری از کارگاه مشورتی ساماندهی قایقرانی در تالاب زریبار	۱۳
شکل ۱-۲- نقشه های خروجی مربوط به یکی از گروه ها در کارگاه مشورتی ساماندهی قایقرانی در تالاب زریبار	۱۳
شکل ۱-۳- تصاویری از نشست مسئولین و ذی نفعان و انجمن سبز چیا در جلسه فرمانداری مریوان	۱۴
شکل ۱-۴- محدوده پیشنهادی قایقرانی پدالی	۱۷
شکل ۲-۱- تصویر زریبار از بالای پاراگلایدر	۲۳
شکل ۲-۲- مکان های حفاظت شده و توریست پذیر نیازمند تابلوی معرفی هستند	۲۴
شکل ۲-۳- تغییر طرح بنا به درخواست کارشناسان دفتر طرح و اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان	۲۶
شکل ۲-۴- طراحی پوستر برای تابلو سه تایی با محتوای معرفی ارزش ها و کارکردهای پناهگاه حیات وحش تالاب	۲۷
شکل ۲-۵- مراحل اجرای طرح تابلوی معرفی پناهگاه حیات وحش زریبار - زریوار	۲۸
شکل ۲-۶- مراحل اجرای طرح تابلوی سه تایی جهت معرفی ارزش ها و کارکردها	۲۸
شکل ۳-۱- طراحی پوستر برای مرکز بازدید کنندگان با محتوای معرفی ارزش ها و کارکردهای پناهگاه حیات وحش تالاب	۳۶
شکل ۳-۲- مراحل اجرای طرح مرکز بازدید کنندگان از طراحی و تایید طرح تا اجرا	۳۷

پروژه اول:

تهیه و تدوین برنامه مدیریت جامع قایق رانی تفریحی و ورزشی

در تالاب زیربار / زیرپوار

فصل اول:

کلیات

۱- مقدمه و ضرورت انجام طرح :

تالاب زریبار در مختصات جغرافیایی $35^{\circ} 05'$ طول شرقی و $35^{\circ} 35'$ عرض شمالی در ۲ کیلومتری شهرستان مریوان یکی از قطب های گردشگری غرب کشور است که سالانه هزاران گردشگر داخلی و خارجی را به خود جذب می کند. این تالاب در اثر عملکرد چند گسل با راستای شمال غربی - جنوب شرقی و فروافتادگی بخش میانی آنها بوجود آمده است. دور تا دور دریاچه را کوههای پوشیده از جنگل سلسله جبال زاگرس فراگرفته است. چشمه سارهای متعدد پیرامون و داخل تالاب، تأمین کننده بخشی از آب آن و مابقی توسط رواناب های سطحی ورودی به تالاب تأمین می شود. به علت تغییرات حجم مخزن آن در فصول سال تخمین ها حاکی از نوسان سطح آن بین ۱۳ تا ۲۳ کیلومتر مربع می باشد. رقم نوسان سطح آب حدوداً ۱۲۹۰ تا ۱۲۹۲ می باشد لذا تغییرات حجم آن حدوداً ۳۰ تا ۷۰ میلیون متر مکعب می باشد.

یکی از عملکردهای طبیعی تالاب به عنوان تالاب آب شیرین، ایجاد محیط مناسبی برای رشد گیاهان و نیز زندگی جانوران بومی و مهاجر است. تالاب زریبار از لحاظ مظاهر طبیعت و محیط زیست و همچنین امکان بهره برداری های متفاوت انسانی از قبیل گردشگری برای منطقه حائز اهمیت است. لذا با لحاظ مضرات و معایب توسعه گردشگری بر این تالاب زیبا بایستی ضمن توسعه گردشگری و تفرج به حفظ سلامت و توسعه پایدار آن اندیشید. یکی از عواملی که احتمالاً بر اثر احداث ایستگاه گردشگری متوجه تالاب زریبار خواهد بود، عبور گردشگران توسط قایق به قسمت های مختلف تالاب و محل زادآوری پرندگان و رویشگاه های گیاهان خواهد بود که تاثیرات بسیار نامناسبی روی این گونه های جانوری و گیاه یخواهد داشت. لذا قبل از احداث ایستگاه گردشگری بایستی این مشکلات احتمالی بررسی گردیده و سرویس های گردشگری به گردشگران بایستی کاملاً حساب شده باشد تا به سلامت تالاب آسیبی وارد نگردد. فصل بهار و تابستان فصل زادآوری پرندگان تالاب است لذا در این فصل تردد قایق های موتوری در تالاب بعثت وجود گردشگر، افزایش فراوان ییافته و زاد و ولد پرندگان را دچار آسیب و مشکل می کند لذا باید برای تعداد قایق ها، زمان تردد و محل های عبور و مرور آنها برنامه ریزی کرد و برخی از محل ها را برای قایق رانی ممنوع اعلام نمود.

فرضیات تحقیق

فرض صفر (H0):

- ❖ در حال حاضر برنامه قایقرانی مناسبی در دریاچه زریبار وجود ندارد.
- ❖ برنامه قایقرانی نامناسب باعث صدمه به تالاب و تخریب تالاب می شود.

فرض یک (H1):

- ❖ تالاب زریبار نیازمند تهیه و تدوین برنامه مناسب قایقرانی در تالاب می باشد.
- ❖ به کمک یک برنامه مناسب می توان در کنار حفاظت از تالاب از کارکردها و پتانسیل گردشگری با قایق در تالاب استفاده نمود.

۲-هدف کلی:

- ❖ تهیه و تدوین برنامه مدیریت قایقرانی در دریاچه زریبار در راستای حفظ سلامت دریاچه به نحوی که کمترین آسیب به تالاب برسد

۳-اهداف عملیاتی:

- ❖ شناخت و بررسی وضع موجود ، توانمندی و ظرفیت دریاچه برای قایقرانی و ورزش های آبی با تاکید بر حفظ سلامت تالاب
- ❖ بررسی و تعیین زیستگاه های حساس و شکننده با تهیه نقشه (مکانهای لانه سازی و تخم گذاری پرندگان، محل تجمع پرندگان و زیستگاه مناسب گونه های گیاهی و جانوری، بررسی تصاویر ماهواره ای تالاب)، همچنین بررسی زمانبندی و مکان فعالیت مناسب قایق ها در طول شبانه روز و فصل های سال
- ❖ تدوین برنامه مناسب قایقرانی در تالاب با کمک ذینفعان (قایقرانان، اداره کل محیط زیست، میراث فرهنگی و گردشگری، شهرداری، فرمانداری و ...) و اجرای آن با ارائه و معرفی قایق ها همچنین زمان های مناسب بر اساس نتایج مطالعه

فصل دوم:

معرفی پروژه

نام پروژه: تهیه و تدوین برنامه مدیریت جامع قایقرانی تفریحی و ورزشی در دریاچه زریبار

شرح مختصری درباره چگونگی طرح :

- در تالاب زریبار به دلیل نبود برنامه قایقرانی مناسبی که باعث صدمه به تالاب و تخریب آن می شود این مطالعات به شکل منظم و طبق برنامه صورت پذیرد. همچنین با مرور ضرورت طرح در یکی از عملکردهای طبیعی تالاب به عنوان تالاب آب شیرین ، ایجاد محیط مناسبی برای رشد گیاهان و نیز زندگی جانوران بومی و مهاجر است. تالاب زریبار از لحاظ مظاهر طبیعت و محیط زیست و همچنین امکان بهره‌برداری‌های متفاوت انسانی از قبیل گردشگری برای منطقه حائز اهمیت است. لذا با لحاظ مضرات و معایب توسعه گردشگری بر این تالاب زیبا بایستی ضمن توسعه گردشگری و تفرج به حفظ سلامت و توسعه پایدار آن اندیشید. عبور گردشگران و افراد محلی و صیادان با قایق به قسمت‌های مختلف تالاب و محل زادآوری پرندگان و رویشگاه‌های گیاهان خواهد بود که تاثیرات بسیار نامناسبی روی این گونه‌های جانوری و گیاهی خواهد داشت. فصل بهار و تابستان فصل زادآوری پرندگان تالاب است لذا در این فصل تردد قایق‌های موتوری در تالاب بعلت وجود گردشگر، افزایش فراوانی یافته و زاد و ولد پرندگان را دچار آسیب و مشکل می‌کند لذا باید برای تعداد قایق ها، زمان تردد و محل‌های عبور و مرور آنها برنامه‌ریزی کرد و برخی از محل‌ها را برای قایقرانی ممنوع اعلام نمود.

- طبق جلسات برگزار شده توسط هیئت مدیره و اعضای فعال انجمن سبز چیا مقرر گردیده است این طرح توسط تیم پرنده نگری زریبار از کمیته های این انجمن انجام شود. طرح مطالعاتی برنامه مدیریت جامع قایقرانی از آذر ماه امسال به طور منظم طبق برنامه زمانبندی صورت می گیرد.

- تیم پرنده نگری انجمن سبز چیا طبق دستور محوله از سوی هیئت مدیره با برگزاری سه جلسه چگونگی اجرای این طرح، موانع و مشکلات، نیازمندی های برنامه و همکاری های مختلف را بررسی کرده است. در مرحله اول با مطالعه موارد مشابه و منابع اولیه موجود با روال کار بیشتر آشنا شده و سعی بر آن است که یک برنامه منظم و کارا با رعایت اصول زیست محیطی تهیه شود. در جلسات اهداف کلی و عملیاتی بررسی شد که طبق شرح مراحل انجام طرح به این اهداف برسیم. هدف کلی عبارت است از : تهیه و تدوین برنامه

مدیریت قایقرانی در دریاچه زریبار در راستای حفظ سلامت دریاچه و به نحوی که کمترین آسیب ممکن به تالاب برسد .

- در انتهای کار این پروژه و برگزاری کارگاه و جلسات دستور العمل هایی خارج می گردد که با هماهنگی های صورت گرفته ادارات و ارگان های متولی از جمله محیط زیست، شهرداری، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، تعاونی صیادان و سایر نهادها در این زمینه نسبت به اجرای صحیح برنامه جدید قایقرانی در تالاب زریبار اقدام کنند.

جدول ۱-۱. اجرای گام های تهیه و تدوین برنامه مدیریت جامع قایقرانی در دریاچه زریبار

گام های اجرایی در پروژه ۱							۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	-
۱	مکان یابی صحیح اسکله و تعیین تعداد اسکله	۵%	*										
۲	تعیین محدوده قایقرانی با توجه به بررسی نقشه ها و خروجی مراحل یک و دو	۵%	*										
۳	تعیین مناطق ممنوعه و زمان بندی مشخص در طول شبانه روز و سال برای قایقرانی و سایر فعالیت های آبی	۷%	*										
۴	معرفی رنگ قایق های و جنس سازگار با سیمای بصری تالاب	۳%	*										
۵	بررسی و مطالعه قایق هایی که موجب توسعه اکوتوریسم سالم با حفظ اصول زیست محیطی شود	۳%	*										
۶	معرفی قایق های مناسب و تعدادشان برای گردشگران و نجات امداد	۸%	*	*									
ارائه گزارش نهایی (۳۵٪)												*	

شرح چگونگی اجرایی طرح :

برای پیش بردن اهداف این فاز با کمک ذی نفعان و ذی مدخلان، کارشناسان سازمان حفاظت محیط زیست، مدیران و کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست در استان و شهرستان، مدیر ملی و کارشناس دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران در مورخه ۲۹ اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۵ یک کارگاه مشورتی توسط انجمن سبز چیا برگزار گردید و تمامی این موارد با اضافه موارد مهم دیگر مرتبط با فعالیت قایقرانی در تالاب زریبار به بحث گذاشته شد و در مدت یک روز کاری در سالن همایش های خانه فرهنگیان شهرستان

مريوان با کمک ابزارها، نقشه ها و همچنين قوانين و قواعد مرتبط با فعاليت در پناهگاه حيات وحش به تحليل و بررسي فعاليت قايقراني در تالاب زربار پرداخته شد.

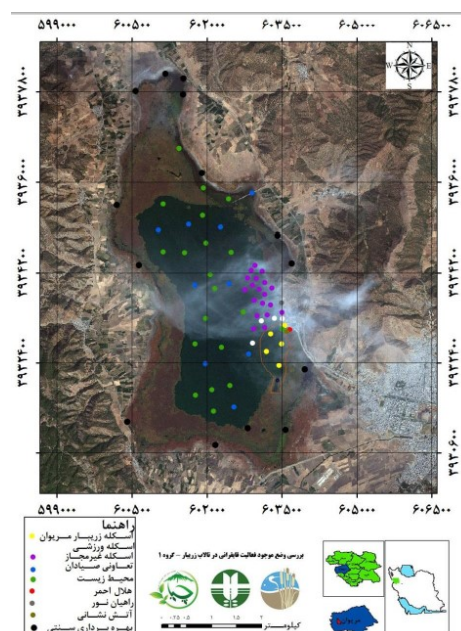
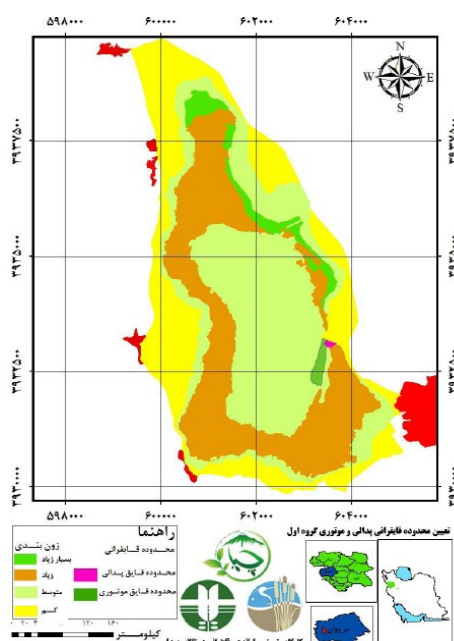
➤ گزارش کارگاه مشورتی قبلا برای دفتر طرح حفاظت از تالاب ها ارسال گردیده است و مجددا پیوست این گزارش می گردد.

شکل ۳-۳- فعاليت گروه ها

شکل ۱-۱- تصاوير از کارگاه مشورتی ساماندهی قايقراني در تالاب زربار

شکل ۱-۲- نقشه های خروجی مربوط به یکی از گروه ها در کارگاه مشورتی ساماندهی قايقراني در تالاب زربار

همچنین با پیشنهاد اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان جلسه ای دیگر به مورخه سالن جلسات فرمانداری مریوان با حضور مهمترین مسئولان و ادارات مرتبط برگزار گردید. در این جلسه که سوم شهریورماه برگزار گردید خروجی کارگاه به علاوه نظرات کارشناسی در خروجی مطالعات توسط انجمن سبز چیا برای حاضرین قرائت شد و همچنین مسئولین ادارت مختلف استانی و شهرستانی به بحث و تبادل نظر درباره موضوع پرداختند، در نهایت از سوی اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان نتایج مطالعات و کارگاه ها و نظرات کارشناسی و قوانین مرتبط منجر شد به موارد که به صورت بندهایی قرائت گردید و مصوب گردید.

شکل ۳-۱- تصاویری از نشست مسئولین و ذی نفعان و انجمن سبز چیا در جلسه فرمانداری مریوان

خروجی نشست، کارگاه :

- در وضع موجود اسکله ها بدون برنامه فعالیت دارند و قانون خاصی شامل آنها نمی شود و عامل مشکلات عدیده زیست محیطی هستند که بعد از این نشست ما به دستور العملی می رسیم.
- تمامی اسکله ها (اسکله زیربیار، بادبانهای سفید، قایقرانی ورزشی، راهیان نور و...) جمع آوری شده و در قالب یک اسکله واحد و بزرگتر تجمیع می شوند.
- ایجاد یک اسکله واحد در ۱۲۰ متر بالاتر از مکان کنونی اسکله زیربیار با نقطه جغرافیایی ۶۰۳۴۹۵ متر طول شرقی و ۳۹۳۳۳۱۹ متر عرض شمالی در امتداد پل بتنی مسیر گردشگری، ایجاد می شود و تمامی صاحبان قایق ها از این اسکله استفاده نمایند.
- جنس اسکله در حال حاضر از پوشش گیاهی تالاب می باشد و استفاده از اسکله های چوبی و فلزی نیاز به نظارت اداره کل حفاظت محیط زیست و تایید کارشناسی این اداره دارد.
- زمان قایقرانی: اول صبح با طلوع آفتاب تا قبل از تاریک شدن هوا قایقرانی برای گردشگران پیشنهاد می شود.
- هرگونه قایقرانی در شب اکیدا ممنوع است و اسکله واحد از ایجاد آلودگی صوتی، نوری و پخش موزیک در شب و زمان استراحت حیات وحش در تالاب پرهیزند.
- کل قایق های موتوری که اکنون وجود دارد ظرف مدت سه ماه بعد از ابلاغ دستورالعمل جمع آوری و به چهار عدد کاهش پیدا می کند و مابقی از تالاب خارج می گردد.
- کلیه قایق های موتوری جمع آوری و به چهار قایق موتوری کاهش پیدا می کند و صاحبان آنها موظف اند نسبت به تعویض با قایق های استاندارد (خورشیدی، الکتریکی یا چهار زمانه) اقدامات لازم را انجام دهند.
- با توجه به هزینه ی بالای قایق های استاندارد موتوری صاحبان قایق های موتوری (دولتی و غیر دولتی) جهت تعویض قایق ها و همکاری برای اخذ و فراهم نمودن تسهیلات بانکی از سوی اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان به صندوق توسعه و کار آفرین و سایر بانک ها معرفی می گردند.
- قایقرانی ورزشی که در توریسم ورزشی زیر نظر اداره ورزش و جوانان اکنون بدون برنامه مشخصی صورت می گیرد که بعد از تدوین دستورالعمل نهایی الزام آور است برای برگزاری هرگونه مسابقه و

فعالیتی با رعایت شرایط خاص تالاب و پناهگاه حیات وحش زریبار و توجه به نکات اشاره شده در زون بندی ها و زمان های حساس در صورت تایید نظر کارشناسی با تعریف مسیر مجوز لازم را از اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان اخذ نماید.

- بخش قایقرانی ورزشی نمی تواند مستقل اسکله ایجاد نماید و در صورت نیاز و لزوم استفاده از قایق موتوری اجازه ورود قایق موتوری به تالاب را ندارد و از قایق های موتوری در اسکله واحد می تواند استفاده نماید.

- طبق بررسی های میدانی مشخص گردید که بخش زیادی از فعالیت قایق موتوری محیط زیست شهرستان در فصل بهار و تابستان به منظور گشت زنی برای تعاونی صیادان اختصاص یافته است (در حال حاضر زریبار به استخر پرورش ماهی غیر بومی که سالانه در تالاب ریخته می شود تبدیل شده است) که فعالیت آن به ویژه در شب های فصل حساس زادآوری باعث نا امنی زیستگاه ها می شود، لذا الزام آور است که بعد از ابلاغ دستور العمل با رعایت حساسیت های موجود در تالاب و نتایج مطالعات و زون بندی ها این نوع همکاری را به منظور کاهش فعالیت قایق موتوری در تالاب زریبارمورد بازنگری قرار دهد. اما محیط زیست همچنان می تواند جهت امور پایش، گشت زنی، تحقیقات و بازدید در تالاب فعالیت نماید.

- طبق نتیجه مطالعات حداکثر ۴ فروند قایق موتوری استاندارد و تالابی پیش بینی شده است که تخصیص آن به شرح زیر پیشنهاد می شود:

✓ یک فروند به هلال احمر: نجات غریق، همکاری در موارد اضطراری همچون آتش سوزی

✓ یک فروند محیط زیست : جهت مطالعات ، تحقیقات وبازدید میدانی، گشت زنی، کنترل و پایش

✓ دو فروند برای گردشگری: استفاده جهت گردشگری، تفریحی و اکوتوریسم، همکاری در نجات غریق و موارد اضطراری

- ورودی های اصلی و محوطه های فعالیت تیوپ سواران با توجه به زون بندی و زمان های حساس کنترل و پایش شود و از فعالیت آنها مطابق موارد قانونی در مورد پناهگاه حیات وحش جلوگیری به عمل آید.

- زریبار یک تالاب حساس با روابط اکولوژیکی پیچیده است و نباید انتظار یک دریا را از آن داشت لذا هرگونه استفاده از قایق های تند رو و جت اسکی و امثال آن به جز ۴ فروند قایق موتوری استاندارد پیش بینی شده در مطالعات در هر زمان از سال و هر محدوده ای از تالاب ممنوع خواهد بود.

- بنیاد حفظ آثار و ارزش های دفاع مقدس جهت استفاده از قایق های پدالی، موتوری و ... همانند بقیه ذی نفعان اشاره شده شامل موارد یاد شده می شود و ایجاد اسکله یا سکو و همچنین استفاده از جت اسکی و قایق موتوری ممنوع بوده و در صورت نیاز در یک همکاری با اسکله داران در راستای اکوتوریسم (حفظ محیط زیست و نفع رسانی به جوامع محلی) می توانند از قایق های آن محل جهت اردوهای راهیان نور با رعایت مسیرهای تعریف شده استفاده نمایند و خارج از آن محدوده ممنوع می باشد.

- محدوده پیشنهادی برای قایق پدالی که بر طبق مطالعات ۵۰ عدد جهت استفاده در بخش گردشگری است، ۱۵۰ متر فاصله از ساحل به طرف مرکز تالاب و ۲۰۰ متر از محل اسکله واحد به سمت جنوب می باشد محدوده ای نزدیک به سه هکتار که اسکله داران با همکاری کارشناسان محیط زیست با علائم گذاری آن را مشخص می کنند.

شکل ۴-۱- محدوده پیشنهادی قایقرانی پدالی

- محدوده قایق رانی موتوری از محل اسکله واحد به عرض ۲۰۰ متر و طول ۵۰۰ تا ۶۰۰ متر به سمت مرکز تعریف و پیشنهاد می گردد و مسیرهای قبلی تردد با توجه به حساسیت زون ها حذف می شود. باتوجه به اینکه گردشگر دیدن پوشش گیاهی را می پسندد اسکله داران با استفاده از پوشش گیاهی تالاب میتوانند جزیره ای را در محدوده تعریف شده به عنوان تعریف مسیر و همچنین استفاده توریست ها با رعایت موازین زیست محیطی استفاده نمایند.

- جهت فعالیت تعاونی های جدید قایقرانی شرکت ها و تعاونی های ثبت شده علاوه بر ثبت در اداره تعاون، کار رفاه و امور اجتماعی و اداره ثبت اسناد و املاک کشور مجوز قانونی و موازین زیست محیطی را از اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان اخذ نمایند و اداره فوق از صدور هر گونه مجوز برای تعاونی قایقرانی در زیربار خودداری نماید.

پروژه دوم:

احداث و نصب آگهی نما (بیلبرد) جهت آموزش های لازم در زمینه

سلامت تالاب زیربار

فصل اول:

کلیات

۲- مقدمه و ضرورت انجام طرح :

وجود تالاب زریبار / زریوار شرایط خاصی را برای زندگی گیاهان، جانوران و آبزیان ایجاد کرده و فرم زیبا و ویژه ای را به اکوسیستم منطقه داده است. قرار گرفتن این تالاب در دامنه کوه های پوشیده از جنگل های بلوط و ون جلوه ی زیبایی آنرا دوچندان کرده و این عوامل هستند که دست در دست هم داده و زریبار را به گهواره ای امن تبدیل کرده اند که همواره آغوشش را برای همه میهمانان، از پرندگان مهاجر گرفته تا توریست ها گشوده است و با مهربانی از مهمانان خود استقبال می کند. اما واقعیات دردناکی هستند که هر وجدان بیداری را آزار می دهند، این نعمت خدادادی به علت کم توجهی و نبود نظارت خاص بر آن نیازمند مدیریتی پایدار است. بدیهی است که مدیریت پایدار این زیست بوم ها وابستگی بسیار زیادی به تعاملات انسانی اطراف دارد و بدون در نظر گرفتن سطوح رفتاری این جوامع هرگونه اقدامی قرین ضعف و شکست خواهد بود لذا توجهات آموزشی با توجه به خصوصیات فرهنگی و منطقه ای بسیار ضروری و حایز اهمیت خواهد بود.

یکی از راه هایی که در صده اخیر بسیار مورد توجه قرار گرفته است نصب آگهی نما ها یا بیلبورد ها است. امروزه این صفحات تبلیغی را با مضامین مختلف در هر جایی می توان مشاهده کرد و ما به عنوان بیننده می توانیم دیدگاه های مختلفی نسبت به هر آگهی نما داشته باشیم اما این واقعیت را دیگر نمی توان انکار کرد که امروزه بیلبوردها و آگهی ها، نماد جریان دائمی و روان زندگی هستند. این بیلبورد ها دیگر فقط برای تبلیغات کالا، صنعت و یا شغل خاصی نبوده و بسیاری از آموزه های آموزشی با جنبه های تشویقی یا بازدارندگی را نظر به اهداف صاحبان آن در خود جای داده است. این آگهی نما ها به مثابه بروشور و یا تراکتی که بارها و بارها به دست عابرین از محل خاصی داده می شود عمل کرده و نقش و تاثیرات آن غیر قابل انکار می نماید. از آنجایی که سالانه افراد بسیار زیادی از جوامع محلی گرفته تا مسافران به عنوان نقطه توقف گردشگری، بسیار ضروری می نماید تا اطلاع رسانی مناسبی در باره نحوه رفتار با این اکوسیستم ظریف به صورت شبانه روز در اختیار بازدیدکنندگان و عابرین قرار گیرد و یکی از بهترین راه های این آگاهی بخشی، نظر به حجم آموزش و ساعات اطلاع رسانی استفاده از تابلوهایی می باشد که با نصب در مکان های مناسب می تواند نقش یک معلم را در ۲۴ ساعت شبانه روز ایفا کند. انجمن سبز چیا با توجه به ضرورت این موضوع در حد توان خود از قبل تابلوهایی در اطراف تالاب نصب کرد که متأسفانه تعداد و اندازه آن کم بود و لازم است به طور ویژه در این زمینه اقداماتی انجام شود که این مهم اکنون در قالب این طرح قابل اجرا است.

۱. فرضیات تحقیق

فرض صفر (H0):

- ❖ اطلاع رسانی لازم در زمینه سلامت تالاب زریبار جهت ارتقای آگاهی عمومی وجود ندارد.
- ❖ عدم شناخت باعث آسیب به تالاب زریبار می شود.

فرض یک (H1):

- ❖ تالاب زریبار نیازمند اطلاع رسانی عمومی در طول سال و به صورت شبانه روز می باشد.
- ❖ حفاظت از تالاب زریبار بدون عزمی همگانی میسر نخواهد شد.

۲. هدف کلی:

- ❖ احداث و نصب آگهی نما (بیلبورد) جهت آموزش های لازم در زمینه سلامت تالاب زریبار

۳. اهداف عملیاتی:

- ❖ بررسی وضعیت موجود و نیاز سنجی ضرورت بیلبورد های اطلاعاتی
- ❖ مکان یابی نقاط نصب و تعیین سازه های متناسب با هر نقطه
- ❖ نصب بیلبورد و و بنرهای مربوطه.

شکل ۱-۲- تصویر زریبار از بالای پاراگلایدر

فصل دوم:

معرفی پروژه

نام پروژه ۱: احداث و نصب آگهی نما (بیلبورد) جهت آموزش های لازم در زمینه سلامت تالاب زریبار

شکل ۲-۲- مکان های حفاظت شده و توریست پذیر نیازمند تابلوی معرفی هستند

شرح مختصری درباره چگونگی طرح :

۴. شرح چگونگی انجام طرح :

برای این پروژه جلساتی برگزار شده و از نزدیک به محل های مورد نظر جهت بررسی وضع موجود مراجعه نموده ایم و محل های انتخابی بر روی نقشه مشخص شده است و در محل هم معلوم گردیده است.

در مورد اندازه تابلوها، نوع و مدل آن قبل از این بحث و تبادل نظر شده بود که در پروپوزال کامل به آن اشاره شده بود. در جلسات درباره مضامین تابلوها هم بحث و تبادل نظر شده است که قطعا تعدادی از این تابلوها هشدار دهنده و درباره زیستگاه پرندگان است که حساس و شکننده ست و نیاز به آرامش دارند. تابلوهایی در ورودی به محل گردشگری که بیشترین مسیر عبوری است هم پیش بینی شده با محتویاتی از کلیات تالاب و اهمیت آن که نیاز به حفاظت و صیانت دارد نصب می شود.

- نظر به تردد مردم علاوه بر محوطه گردشگری در محیط تالاب با توجه به مسیر گردشگری ، قرار دادن این مورد ها در چندین نقطه الزامی می نماید.

- با توجه افزایش سطح آگاهی عمومی از طریق این تابلو ها در اطراف تالاب برای جوامع محلی چند جایی هم در مسیر ساحلی (به ر به گ زاوه) پیش بینی شده است.

- برای اجرای این طرح ۹ نقطه برای اهداف مختلف مکان یابی شده و تا جای ممکن سعی شده است تا در سیمای بصری تالاب تاثیری نداشته و برای هر نوع از بازدید کننده اعم از بومی و مسافر براحتی در زاویه دید قرار گیرد اما با توجه به محدودیت هزینه و تاکید بر مکان های مهم تر فقط دو نقطه مهم در داخل ایستگاه گردشگری در اولویت قرار گرفت.

- این تابلو ها نظر به مکان نصب در اندازه های متفاوتی خواهند بود.

- یکی از این تابلوها به عنوان یک جایگاه نصب کارکردهای تالاب استفاده می شود که می توان با گذشت زمان آنرا تعویض نمود و از نوشته ها و طرح ها نو بهره برد

- یکی دیگر به عنوان نامی از تالاب و یک شعار زیست محیطی با زبان کوردی حاوی المانی از شکل تالاب و عنوان زریبار است.
- شناسایی مکان های مستعد برای نصب و ایجاد آگهی نما
- در نظر گرفتن کلیه عوامل زیبایی شناسی و محیطی در مکان یابی ها از جمله دسترسی، در دید بودن، آلودگی بصری، هارمونی با محیط و...

جدول ۲-۲. اجرای گام های احداث و نصب آگهی نما (بیلبورد) در تالاب زریبار / زریوار

گامهای اجرایی	
۱۱	ساخت و نصب سازه ها
۱۲	نصب بیلبورد و و بنرهای مربوطه
۱۳	تحلیل نقطه قرارگیری و اهمیت موضوعی مناسب با نقطه
۱۴	تعیین اهمیت های اولویتی بنر با توجه به شرایط زمانی و مکانی
۱۵	تحلیل شرایط فرهنگی و اجتماعی غالب افراد تردد کننده از کنار بیلبورد
۱۶	طراحی بنر های متناسب
۱۷	چاپ و نصب بنرها

شرح چگونگی انجام فاز سوم اجرایی طرح :

با توجه به تغییراتی که صورت گرفته است مکان یابی های دوباره با نظر کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست و دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران و همچنین طرحی که پیش تر تایید شده بود مورد بازبینی قرار گرفت و طرح جدیدی با مکان یابی مجدد انتخاب شد.

شکل ۳-۲- تغییر طرح بنا به درخواست کارشناسان دفتر طرح و اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان

ساخت و نصب سازه ها :

با مشخص شدن پیمانکار مواد و مصالح مورد نیاز جهت ساخت سازه ها در کارگاه تهیه شد و موارد لازم در کارگاه با بهترین کیفیت و نظارت ساخته شد.

نصب بیلبورد و تابلوهای مربوطه :

بعد از ساخت چهارچوب و قالب کار در کارگاه به نقاط تعیین شده انتقال داده شد و در محل با کمک بنا و کارگر فنداسیون کار ساخته شد و پایه های فلزی در داخل بتن نصب شد. در تصاویر مراحل کار به نمایش در آمده است. لازم به ذکر است در این مرحله با توجه به عدم تایید کار یکی از تابلوها از سوی ناظر و دفتر طرح مجدداً از عرصه خارج و در کارگاه ساخته و نصب شد و به تایید طرفین قرارداد رسید.

تحلیل نقطه قرارگیری و اهمیت موضوعی مناسب با نقطه:

نقاط تعیین شده باید در محدوده گردشگری قرار می گرفت به شکلی که سهولت دسترسی، در دید بودن و همچنین قرار گرفتن در محلی که شرایط نوری مناسب تری داشته باشد و از لحاظ امنیت هم محل قرار گیری متناسب باشد.

تعیین اهمیت های اولویتی تابلو با توجه به شرایط زمانی و مکانی:

تابلو سه تایی قرمز رنگ برای معرفی کارکردها و ارزش های تالاب با کمک پوسترهای مناسب جهت افزایش سطح آگاهی عمومی نسبت به تالاب ساخته شد تا افراد مختلف جامعه و همچنین گردشگران خارجی بتوانند از آن استفاده نمایند و اطلاعاتی را کسب کنند.

تابلو معرفی پناهگاه حیات وحش تالاب زریوار (زریبار) جهت ساخت المانی با کارکرد معرفی محل و به شکل ویژه به صورتی که گردشگران و جامعه محلی بتوانند در کنار این تابلو به عنوان یکی از مشخصه های این تالاب در کنار آن عکس یادگاری تهیه نمایند.

تحلیل شرایط فرهنگی و اجتماعی غالب افراد تردد کننده از کنار بیلپورد:

افرادی که به عنوان مراجعه کننده می توانند خواننده این تابلو ها باشند از کشور ایران و یا کشورهای خارجی هستند در نتیجه تمامی نوشتارها به شکل دو زبانه خواهد بود همچنین با توجه به اینکه ضرورت فهم آسان و سریع مدنظر است در نتیجه سعی شده است که نوشته ها هم به شکل عامه پسند باشد.

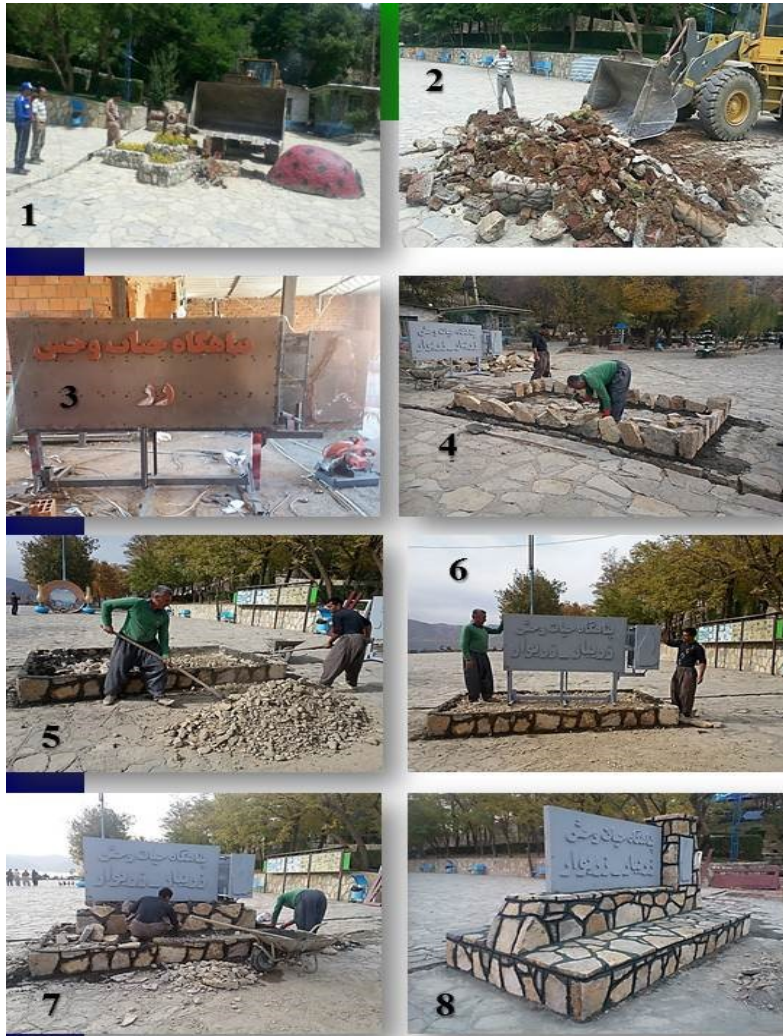
طراحی، چاپ و نصب پوسترهای متناسب :

با کمک کمیته هنری انجمن سبز چیا و با برگزاری چندین جلسه در دفتر انجمن سبز چیا موضوعاتی در باره ارزش ها و کارکردها و تهدیدات تالاب زیربار/ زیروار جهت ساخت پوستر دو زبانه (فارسی و انگلیسی) پیش بینی شد و با کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان و دفتر طرح حفاظت از تالاب ها در میان گذاشته شد.

شکل ۴-۲- طراحی پوستر برای تابلو سه تایی با محتوای معرفی ارزش ها و کارکردهای پناهگاه حیات وحش تالاب

با ساخته شدن سازه ها و نصب آن در نقاط از قبل تعیین شده همزمان پوسترها هم طراحی شدند و به این ترتیب صد در صد این پروژه هم عملی شد و اکنون مورد بازدید مراجعه کنندگان در پناهگاه حیات وحش تالاب زیربار / زیروار قرار گرفته است.

شکل ۵-۲ مراحل اجرای طرح تابلوی معرفی پناهگاه حیات وحش زیربار - زیروار

شکل ۶-۲ مراحل اجرای طرح تابلوی سه تایی جهت معرفی ارزش ها و کارکردها

پروژه سوم:

مرکز بازدیدکنندگان

(مکانی برای معرفی و حفاظت از تالاب زیربار به مسافران، گردشگران و مردم محلی)

فصل اول:

کلیات

مقدمه و ضرورت انجام طرح

یکی از قطب های اصلی گردشگری غرب کشور تالاب زریبار / زریوار است که سالانه هزاران گردشگر داخلی و خارجی را به خود جذب می کند. این تالاب دارای ویژگی های خاصی است که آن را از موارد مشابه جدا می کند؛ از جمله اینکه حجم زیادی از آب آن از مجموعه چشمه های موجود در کف آن تامین می شود که بر اثر شکست لایه های زمین ایجاد شده است.

این تالاب علیرغم زیبایی منحصر به فرد و توریست پذیر بودنش، اما متأسفانه آنگونه که شایسته است؛ در مورد کارکرد و اهمیت اکولوژیک و زیست محیطی، ضرورت و معرفی آن به مسافران، گردشگران ارگان های دولتی و غیر دولتی و حتی مردم محلی کم کاری شده و این افراد از تهدیداتی که بر اثر کم توجهی و بی توجهی حضور آنان در تالاب و اطراف آن، اتفاق می افتد، به طور کامل واقف نیستند. لذا می طلبد که در فصل های گردش پذیر سال، با برپایی مکانی جذاب و دیدنی به طوری که در دید و دسترس عموم مردم باشد و توجه اکثر مردم را به خود جلب نماید در محوطه گردشگری تالاب برای شناساندن، معرفی و نقش مردم و گردشگران و ارگان های دولتی در حفاظت از تالاب، راهنمایی و آموزش هایی در مورد تعریف تالاب، کارکرد و اهمیت اکولوژیک و زیست محیطی و همچنین معرفی سایر جاذبه های اکوتوریستی شهرستان مریوان به آنان صورت گیرد .

نظر به اهمیت موضوع و حضور چشمگیر گردشگران و مردم محلی در فصول مختلف در تالاب زریبار، اهمیت روز افزون حفظ و صیانت از تالاب ها و با توجه به نقش مردم در تخریب و صیانت از آن، بسیار مهم می نماید تا جوامع محلی، گردشگران و ارگان های دولتی، به دانشی پایه با تاکید بر راهکارهای حفاظتی دست یابند. بدین منظور بدون در نظر گرفتن سطوح رفتاری این افراد در برخورد با تالاب، وضعیت تالاب شکننده تر خواهد شد. لذا توجهات آموزشی و زیست محیطی بسیار ضروری و حایز اهمیت خواهد بود.

۱- فرضیات تحقیق

فرض صفر (H0):

در حال حاضر مکانی برای معرفی، نقش و اهمیت زیست محیطی و اکو توریستی تالاب زریبار از سوی هیچ یک از ارگان های دولتی و غیر دولتی وجود ندارد.

عدم وجود مکانی مناسب برای معرفی تالاب زریبار به گردشگران، مردم محلی، باعث شده که این افراد و حتی ارگان های دولتی اطلاعات کافی و کاملی از تالاب و وضعیت آن نداشته باشند که این مهم باعث ایجاد خسارت های فراوان و جبران ناپذیری به تالاب شده است.

فرض یک (H1):

سطح آگاهی مردم محلی، گردشگران و ارگان های دولتی، نسبت به اهمیت، ضرورت، وضعیت زیست محیطی و پتانسیل های اکوتوریستی تالاب – به همراه حفاظت از آن – بالا رفته و ضمن استفاده و لذت بردن از این آفریدگار زیبای خداوندی، با رفتار خود به این اکوسیستم لطمه ای وارد ننمایند و مانع اقدامات و رفتارهای تخریبی سایرین نیز شوند و رفتاری مسئولانه در قبال آن داشته باشند.

هدف کلی:

-احداث جایگاهی برای معرفی تالاب زریبار، کارکرد، اهمیت اکولوژیکی و زیست محیطی آن به مردم محلی و گردشگران و نقش آنها در جهت حفاظت از آن به طوری که باعث آگاهی بخشی در مورد تالاب و وضعیت آن شود.

اهداف عملیاتی

❖ شناخت و بررسی وضع موجود تالاب زریبار (بررسی تنوع زیستی گیاهی و جانوری، معضلات و مشکلات، کارکردها

و پتانسیل های تالاب)

❖ مکان یابی محل مورد نظر و جزئیات اجرایی آن

❖ فعالیت هایی که در مکان ساخته شده در راستای آگاهی بخشی در مورد تالاب و محیط زیست صورت

می گیرد

(اهمیت و ضرورت وجود تالاب ها در زندگی روزمره و ضرورت حفظ آنها)

فصل دوم:

معرفی پروژه

نام پروژه ۳: مرکز بازدیدکنندگان (مکانی برای معرفی و حفاظت از تالاب زیربار به مسافران، گردشگران و مردم محلی)

شرح مختصری درباره چگونگی طرح :

پس از برگزاری سه جلسه در مورد این طرح و تاکید بر نکاتی که در فرضیات طرح وجود دارد از جمله اینکه در حال حاضر مکانی برای معرفی، نقش و اهمیت زیست محیطی و اکو توریستی تالاب زریبار از سوی هیچ یک از ارگان های دولتی و غیر دولتی وجود ندارد و همچنین عدم وجود مکانی مناسب برای معرفی تالاب زریبار به گردشگران، مردم محلی، باعث شده که این افراد و حتی ارگان های دولتی اطلاعات کافی و کاملی از تالاب و وضعیت آن نداشته باشند که این مهم باعث ایجاد خسارت های فراوان و جبران ناپذیری به تالاب شده است، لذا در این جلسات درباره چگونگی هرچه بهتر اجرا نمودن طرح محل بازدید کنندگان بحث شد تا سطح آگاهی مردم محلی، گردشگران و ارگان های دولتی، نسبت به اهمیت، ضرورت، وضعیت زیست محیطی و پتانسیل های اکوتوریستی تالاب - به همراه حفاظت از آن - بالا رفته و ضمن استفاده و لذت بردن از این اثر طبیعی زیبا، با رفتار خود به این اکوسیستم لطمه ای وارد ننمایند و مانع اقدامات و رفتارهای تخریبی سایرین نیز شوند و رفتاری مسئولانه در قبال آن داشته باشند.

پس از گفتگو با طراح با مراجعه به تالاب و بازدید میدانی محل اجرای سازه و مکان یابی مناسب آن بررسی شد تا بهترین مکان از نظر اصول زیبایی شناسی، دسترسی آسان و سریع، نور، سهولت مراجعه، پربازدید ترین مکان مناسب و ضمن در نظر گرفتن کلیه جوانب دیگر (جلوگیری سازه از سد معبر و رعایت اصول زیست محیطی و...) در فاصله نزدیک به محل تجمع و عبوری مردم انتخاب شود.

							گامهای اجرایی در پروژه ۳
۱							آماده کردن جزئیات لازم برای شروع به کار برای فصل بهار و تابستان
۲							طراحی داخلی محیط و فضای مکان
۳							وسایل مورد نیاز برای آگاهی بخشی، ارائه برگه ها و آموزش مسائل زیست محیطی مثل بروشور، کاتالوگ، پوستر، بنر
۴							تعیین افراد واجد شرایط برای فعالیت در محل
۵							برگزاری نمایشگاه عکس در مناسبت های زیست محیطی

آماده کردن جزئیات لازم برای شروع به کار برای فصل بهار و تابستان:

بعد از چندین بار در انتخاب طرح ها و مدل ها در نهایت مدلی انتخاب شد که با دارا بودن بیشترین کارایی به سهولت قابل دسترس باشد برای کاربران و از حالت یک چهارچوب به شکل ساختمانی خارج شد و با استفاده از مدل های منحنی و دوار به کمک یک طراح در انجمن سبز چیا مدلی طراحی شد و در نهایت به تایید کارشناسان دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران و کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان رسید .

در مورد جزئیاتی که در طرح پیش بینی شده بود برای یک سازه در قالب ساختمانی بود که در طرح جدید جزئیات به نحوی دیگر درآمده است از جمله، ایجاد سه محل نصب پوستر در سایز دومتر و نیم طول و شصت سانتی متر عرض پیش بینی شده و همچنین در صورت امکان دو تابلو به صورت نصب بر روی ستون ها تعبیه می شود.

طراحی داخلی محیط و فضای مکان :

این سازه بر روی سکوی ۲۰ سانتی متری نصب خواهد و با تعریف مسیر محدوده آن از مسیرهای پیاده اطراف آن جدا می شود. محیط داخلی به شکلی خواهد بود که در فصول پر بازدید شخص راهنما در آن به ارائه توضیحات در مورد تالاب و ارزش ها و کارکردهای آن می پردازد. سازه طراحی شده در فضای روبه تالاب قرار می گیرد اما نحوه طراحی و قرار گیری آن به نحوی خواهد بود که جلوی دید تالاب را نگیرد .

وسایل مورد نیاز برای آگاهی بخشی، ارائه برگه ها و آموزش مسائل زیست محیطی مثل بروشور،

کاتالوگ، پوستر، بنر :

چندین پوستر متنوع برای این بخش طراحی و چاپ شده است (به شکل دوزبانه) تا بازدیدکنندگان اطلاعاتی جامع و کامل در مورد تالاب کسب کنند.

تعیین افراد واجد شرایط برای فعالیت در محل :

در صورت لزوم در فصول پربازدید کارشناسان سوی انجمن سبز چیا به ارائه توضیحات در مورد ارزشمها، کارکردها و همچنین فرصت ها و تهدیدات تالاب خواهند پرداخت و به سوالات مراجعه کنندگان جواب خواهند داد و در آن بروشورهایی در میان مراجعه کنندگان پخش خواهد شد.

شکل ۱-۳- طراحی پوستر برای مرکز بازدید

کنندگان با محتوای معرفی ارزش ها و کارکردهای پناهگاه حیات وحش تالاب

برگزاری نمایشگاه عکس در

مناسبت های زیست محیطی :

با تایید و نظارت کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان در زمان ها مشخص و به مناسب ته‌ای

مختلف در مرکز بازدید

کنندگان برنامه های مختلفی

همچون نمایشگاه عکس

پرندگان در روز جهانی پرندگان

مهاجر یا روز ملی پرندنگری

پیش بینی شده است.

با اتمام این فاز و انجام

مراحل مختلف پیش بینی

شده در توافق نامه، این

پروژه هم صد در صد مفاد

آن از سوی انجمن سبز

چیا اجرایی شده است.

شکل ۲-۳- مراحل اجرای طرح

مرکز بازدید کنندگان از طراحی و

تایید طرح تا اجرا

